

УЛОГА ФИНАНСИЈСКОГ СИСТЕМА У РАЗВОЈУ НАЦИОНАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ

THE ROLE OF FINANCIAL SYSTEM IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY

Витомир Старчевић

Универзитет у Источном Сарајеву, Факултет пословне економије Бијељина,
Република Српска, Босна и Херцеговина
vitomir.starcevic@fpe.unssa.rs.ba

Слободан Суботић

Универзитет у Источном Сарајеву, Саобраћајни факултет Добој,
Република Српска, Босна и Херцеговина
subotics@telrad.net

***Апстракт:** У националним економијама развијених земаља, као и у националној економији Републике Српске, финансијски систем игра значајну улогу. Досадашња практична искуства указују да у основи функционисања финансијског система стоји повјерење. Ако инвеститори немају повјерења да своја новчана средства уносе у финансијски систем неке земље, неминовно је да ће у тој земљи привредна активност опадати. Зато и јесте неизмјерљив значај финансијског система за функционисање привредног и укупног економског система било које националне економије. Улога финансијског система у свакој националној економији огледа се кроз трансфер финансијских средстава, несметан ток кретања финансијских средстава између појединих сектора као и у повезивању макроекономских категорија. У контексту претходно реченог у раду ће се оцијенити у ком опсегу финансијски систем путем кључних елемената (повјерење у званичне информације, државне институције, финансијска тржишта, финансијске институције и финансијске инструменте), на којима се темељи његово повјерење, доприноси остварењу циљева националне економије.*

***Кључне ријечи:** национална економија, финансијски систем, повјерење, инвеститори, државне институције, финансијска тржишта, финансијске институције, финансијски инструменти.*

***Abstract:** In the national economies of developed countries, as well as in the national economy of Republika Srpska, the financial system plays an important role. Previous*

practical experiences show that confidence lies in the basis of the functioning of the financial system. If investors do not have the confidence to bring their financial means into the financial system of a country, it is inevitable that the economic performance will decline in that country. That is why the significance of the financial system for the functioning of the national economy and overall economic system of any economy is immeasurable. The role of the financial system in every national economy is reflected in the transfer of financial means, the smooth flow of financial assets among sectors, and the integration of macroeconomic categories. In the context of the above, the paper will evaluate to which extent the financial system through key elements (trust in official information, state institutions, financial markets, financial institutions and financial instruments), on which its confidence is based, contributes to achieving the goals of the national economy.

Key Words: *national economy, financial system, confidence, investors, state institutions, financial markets, financial institutions, financial instruments.*

УВОД

У оквиру привредног система сваке националне економије функционише финансијски систем. Потреба за што ефикаснијим финансијским системом омогућава и ефикасно функционисање привредног система, што има позитиван утицај на раст и развој националне економије. Финансијски систем сваке земље па и Републике Српске сачињавају његови елементи. Преко финансијског система и његових елемената обезбјеђују се слободна новчана средства, потребна инвестирања и улагања у токове репродукције. Зато је и неопходно да у основи финансијског система стоји повјерење. Из потребе изградње и одржавања повјерења финансијских трансактора неопходно је да финансијски систем у националној економији буде детаљно и свеобухватно регулисан.

На основу напријед наведених чињеница у фокусу истраживања у раду је улога финансијског система у развоју привредног и укупног економског система тј. националне економије.

1. Значај финансијског система у развоју националне економије

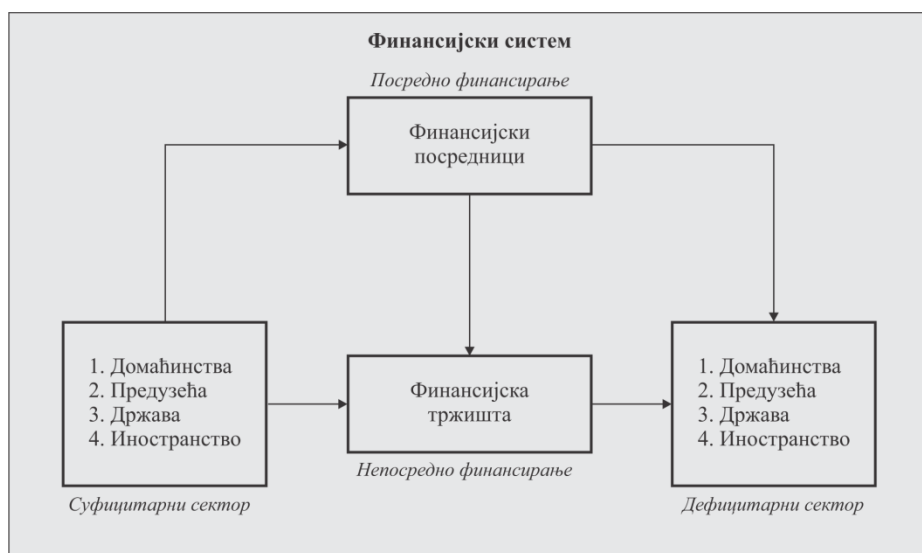
У земљама са развијеном тржишном привредом финансијски систем је употпуности регулисан. Ово је било потребно ради обезбјеђења повјерења финансијских трансактора у сигурност и равноправни третман на финансијским тржиштима која представљају кључни елемент финансијског система. Сигурност је темељ функционисања ефикасног финансијског система који надаље представља основу за одржив привредни развој.

Супротно од земаља са развијеном тржишном привредом повјерење у финансијски систем Републике Српске је нарушено, а на то су утицале дугорочне негативне економске посљедице. Оне су се манифестовале кроз губитке у друштвеном производу и стандарду грађана. Већ дуже вријеме оне прате домаћу привреду због присутности неповјерења у финансијски систем.

Међутим, значај финансијског система у развоју националне економије је непобитан. Преко финансијског система и његових елемената пружа се могућност да се дође до слободних новчаних средстава, обезбједи неопходно инвестирање, а и улагање у токове репродукције. Финансијски систем као механизам врши трансфер финансијских средстава између суфицитарног и дефицитарног сектора. Посебно значајна улога финансијског система огледа се у обезбјеђивању несметаног тока кретања финансијских средстава између наведена два сектора.

Широко посматрано финансијски токови у финансијском систему се могу представити као на слици 1.

Слика 1. Финансијски токови у финансијском систему

Извор: Шошкић, Б. Д., и Живковић, Р. Б., 2006., стр. 5.

Финансијски систем на нивоу националне економије повезује макроекономске категорије, а повезује и секторе са вишком и мањком финансијских средстава.

Значај финансијског система се зато и сматра битним за функционисање привредног система и за раст и развој националне економије.

2. Повјерење у финансијски систем као основа развоја националне економије

Добро развијен финансијски систем у оквиру неке националне економије обезбјеђује ефикасну алокацију новца и капитала и могућност да се коришћењем расположивог новца и капитала остваре врхунски друштвени резултати. Ово је карактеристично за тржишне привреде. Али, у земљама које нису довољно развијене и оскудне су са финансијским средствима, развијен

финансијски систем као предуслов ефикасној алокацији новца и капитала има велики значај.

Путем ефикасног финансијског система стварају се услови за несметан раст и развој националне економије. Стога је неопходно градити амбијент за повјерење у финансијски систем, јер је повјерење у основи функционисања финансијског система.

Повјерење у финансијски систем се темељи на мноштву елемената. Неки од њих су од посебне важности и кратко ће бити искоментарисани.

Званично објављене информације могу значајно утицати на кретања на финансијском тржишту у оквиру националне економије, те треба изградити повјерење у њихову вјеродостојност.

Сходно наведеном елементу, повјерење у државне институције је неопходно тј. неопходно је повјерење у непристрасност и правичност њених регулаторних тијела.

Од посебног значаја за националну економију је повјерење у финансијска тржишта. Оно се заснива на њиховој организационој ефикасности.

Инвеститорово повјерење у финансијске институције се заснива на њиховој професионалности и ефикасности.

Такође, инвеститори морају имати повјерење у вјеродостојност финансијских инструмената тј. у њихов квалитет и ликвидност.

Повјерење у финансијски систем које се темељи на повјерењу у његове елементе представља основу за раст и развој националне економије.

3. Улога елемената финансијског система у расту и развоју националне економије

Елементи финансијског система који су већ наведени у раду имају кључну улогу у изградњи повјерења инвестиционе јавности у финансијски систем земље. Путем финансијског система и његових елемената мобилишу се слободна новчана средства неопходна за инвестирање, чиме се потврђује његова посебна улога у расту и развоју националне економије.

У оквиру финансијског система Републике Српске дјелују кључни елементи (званичне информације, државне институције, финансијска тржишта, финансијске институције, финансијски инструменти) са задатком да се обезбиједи што бољи услови ради подизања ефикасности финансијског система, чиме би се омогућило несметано функционисање привредног система а самим тим и националне економије.

Пружањем вјеродостојних свих јасно доступних званичних информација од стране званичне статистике, јавних служби, финансијских институција које могу утицати на кретање на финансијском тржишту ствара се повјерење код инвеститора за инвестирање што значајно доприноси развоју националне економије. Повјерење је темељ финансијског система. „Његово успостављање захтијева пуну и дугорочну посвећеност и високу професионалност државних

институција у изградњи система заштите интереса инвестиционе јавности“.
(Шошкић, Б. Д., и Живковић, Р. Б., 2006., стр. 15.)

Регулаторна тијела државних институција својом ажурношћу, професионалношћу и правичношћу граде повјерење у финансијски систем заштитом јавних интереса на финансијском тржишту, градњом макроекономске стабилизације и дугорочне стабилности и спремношћу да интервенишу у случају негативних кретања у привреди.

Дакле, државне институције (државни органи) као елемент финансијског система су од изузетне важности за развој националне економије.

Финансијско тржиште као елемент финансијског система има посебан значај у развоју националне економије. Иако се прожима мишљење да је финансијско тржиште у Републици Српској недовољно развијено, ипак финансијско тржиште омогућује да се новац и капитал пласира у пројекте и предузећа.

Наиме, финансијско тржиште је активно јер обезбјеђује алокацију новца и капитала у националној економији. То се своди на чињеницу да се путем финансијског тржишта са скромним новцем и капиталом покушају постићи запажени резултати у оквиру националне економије.

У земљама са развијеном тржишном привредом је од посебне важности повјерење у финансијска тржишта које се темељи на њиховој организационој ефикасности.

То није случај са Републиком Српском и са другим недовољно развијеним земљама, јер су финансијска средства оскудни финансијски ресурс, те би ефикасна алокација новца и капитала као и сигурно и ефикасно финансијско тржиште омогућило задовољавајући раст и развој националне економије.

Финансијске институције као један од кључних елемената сачињавају финансијски систем сваке националне економије. Врсте и типови финансијских институција битно се разликују од једне до друге економије. У развијеним привредама структура институција је врло богата, односно постоје различити типови институција које су, по својим финансијским потенцијалима, веома моћне. Насупрот развијеним привредама које имају сложене финансијске системе, а тиме и институције, у земљама у развоју, те у земљама у транзицији, финансијски системи су доста упрошћени са слабо развијеним финансијским тржиштем, скромном структуром и ограниченим типовима финансијских институција. (Плакаловић, Н., 2004., стр. 64)

Банкарски систем Републике Српске чине банке, микрокредитне организације, штедно-кредитне организације и друге финансијске организације чије се оснивање и пословање уређује посебним законима, којима је прописано да Агенција за банкарство Републике Српске издаје дозволе или одобрења за рад, надзире пословање и врши друге послове у вези са њима. Банкарски сектор Републике Српске чини најзначајнији дио укупног банкарског система Републике Српске и састоји се од осам депозитних или комерцијалних банака. Банкарски сектор обавља функцију унутарбанкарског и међубанкарског платног промета и има значајну улогу у спречавању прања новца.

Активности банкарског сектора Републике Српске могуће је сагледати кроз

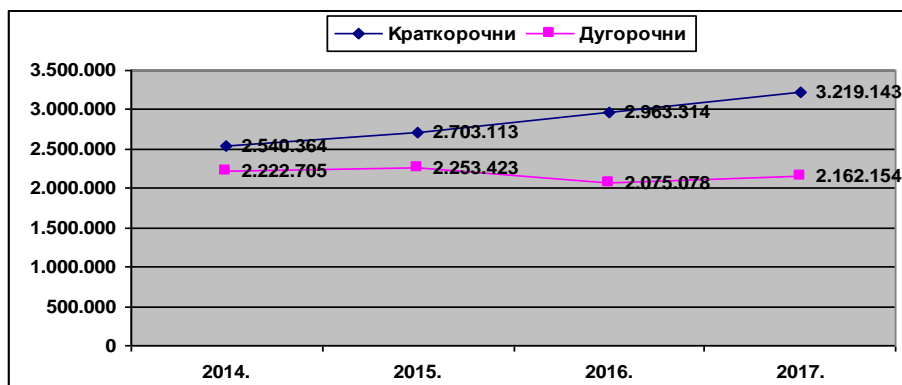
структуру биланса депозитних (комерцијалних) банака. Из структуре пасиве може се закључити да су *депозити* основни извор средстава депозитних банака. Депозити осам депозитних банака у Републици Српској учествују са 76% у укупној пасиви и износили су 31.12.2017. године 5.381,3 милиона КМ, са стопом раста од 7% у односу на исти период 2016. године (АБРС, 2018).

Табела 1. Структура депозита банака у Републици Српској (у хиљадама КМ)

Р/Б	О П И С	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.
1	2	3	4	5	6
1.	Краткорочни депозити	2.540.364	2.703.113	2.963.314	3.219.143
2.	Дугорочни депозити	2.222.705	2.253.423	2.075.078	2.162.154
	УКУПНО:	4.763.069	4.956.536	5.011.392	5.381.297

Извор: (АБРС, Годишњи извјештаји)

Графикон 1. Графички приказ података из табеле 1.

Депозити депозитних банака, као основни извор средстава, су перманентно расли у периоду од 2014. до 2017. године. Највиши раст укупних депозита је забиљежен у 2017. години и износи 7,38% у односу на 2016. годину. Посматрајући краткорочне депозите, може се констатовати да су исти перманентно расли из године у годину, док је линија дугорочних депозита осцилирајућег карактера. Наиме, дугорочни депозити биљеже пад у 2016. години (18,04%), а затим поновни раст у 2017. години (4,19%).

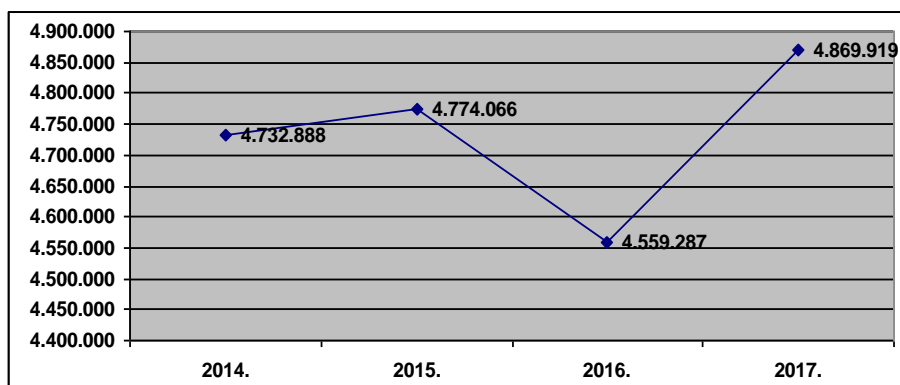
Кредитна функција је једна од основних функција пословања депозитних банака, што потврђује и учешће нето кредита од 63% у укупној активи. Због тога је ниво укупних кредита најважнији показатељ обима пословања сваке банке и сектора у цјелини, али исто тако је и највећи потенцијални генератор ризика у пословању. Бруто кредити депозитних банака у 2017. години износили су 4.869,9 милиона КМ (АБРС, 2018).

Табела 2. Преглед пласмана кредита од стране банака по секторима (у хиљадама КМ)

Р/Б	О П И С	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.
1	2	3	4	5	6
1.	Влада и владине институције	765.563	702.673	576.167	575.337
2.	Јавна и државна предузећа	218.372	213.570	191.141	240.465
3.	Приватна предузећа и друштва	1.793.789	1.827.410	1.730.663	1.830.004
4.	Непрофитне организације	11.401	10.716	10.242	7.811
5.	Банке и банкарске институције	0	0	0	0
6.	Небанкарске финансијске инстит.	16.849	14.746	12.707	28.240
7.	Грађани	1.914.817	1.997.259	2.031.660	2.182.616
8.	Остало	12.097	7.692	6.707	5.446
	УКУПНО:	4,732.888	4,774.066	4.559.287	4.869.919

Извор: (АБРС, Годишњи извјештаји)

Графикон 2. Графички приказ података из табеле 2.

Пласирани кредити од стране депозитних банака имају осцилирајући тренд кретања, а што је видљиво из презентираних података у табели 2. Након забиљеженог благог раста кредитних пласмана у 2015. години, слиједи пад кредитних пласмана у 2016. години за 4,5%. Већ у наредној 2017. години долази до знатнијег пораста кредитних пласмана за 6,8% у односу на претходну годину.

Билансни ниво МКО са 31.12.2017. године (264,6 милиона КМ) је већи за 18% или за 39,6 милиона КМ у односу на стање на дан 31.12.2016. године. У структури активе МКО новчана средства износе 11,9 милиона КМ или 5%

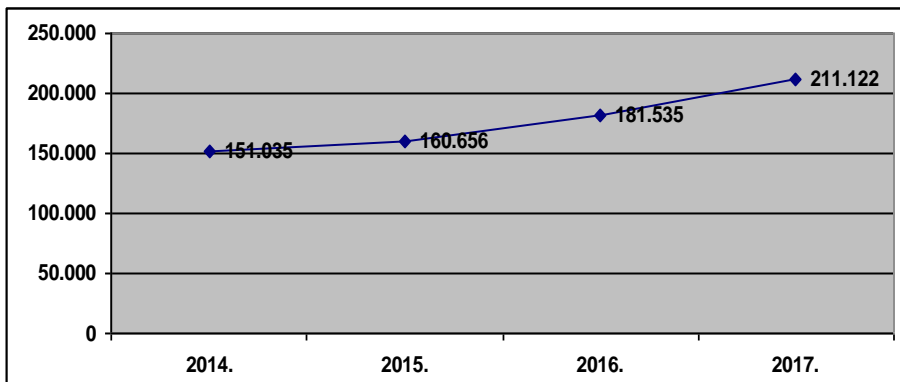
укупне активе (65% новчаних средстава се односи на једну МКД) и већа су за 41% у односу на стање са крајем претходне године. Пласмани банкама износили су свега 100 хиљада КМ (АБРС, 2018). У структури пасиве, обавезе по узетим кредитима као основни извор финансирања, износе 151,8 милиона КМ са учешћем од 57% у укупној пасиви и веће су за 24,8 милиона КМ или за 19% у односу на стање са крајем 2016. године (127 милиона КМ или 56% укупне пасиве). (АБРС, 2018). Нето кредите, које чине укупни бруто кредити МКО умањени за износ укупних резерви за кредитне губитке по регулаторном захтјеву приказани су у табели 3.

Табела 3. Кредитни пласмани МКО у Републици Српској (у хиљадама КМ)

Р/БО П И С	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.	
1	2	3	4	5	6
1. Кредити	153.892	162.361	182.961	212.828	
2. Резерве за пот. кредитне губитке	2.857	1.705	1.426	1.706	
НЕТО КРЕДИТИ (1-2)	151.035	160.656	181.535	211.122	

Извор: (АБРС, Годишњи извјештаји)

Графикон 3. Графички приказ података из табеле 3.

За разлику од кредитних пласмана депозитних банака, кредити пласирани од стране МКО одражавају растући тренд. Ово је посебно изражено у 2016. и 2017. години. Укупни кредити сектора МКО са 31.12.2017. године износе 212,8 милиона КМ и већи су за 29,8 милиона КМ или за 16% у односу на крај претходне године. Оснивање приватизационих инвестиционих фондова као нових институција у Републици Српској везано је за провођење транзиционих процеса. Основани су Законом о приватизационим инвестиционим фондовима из 1998. године, али је предвиђено да се у року од пет година трансформишу у затворене инвестиционе фондове (ЗИФ-ове). Законом о инвестиционим фондовима из 2006. године извршена је трансформација наведених фондова, а

поред затворених инвестиционих фондова омогућено је и оснивање отворених инвестиционих фондова. Наведени фондови су својим пословањем требали допринијети развоју корпоративног управљања и тржишта капитала. Међутим, фондовима је недостајало знања и капитала као и мотивације друштава за управљање овим фондовима.

То је утицало на смањење основне супстанце ЗИФ-ова. Према расположивим подацима у табели 4. презентовано потврђује наведене констатације.

Табела 4. Нето вриједност имовине ЗИФ-ова по акцији у КМ за период од 2007. до 2015. године

Фонд	Нето вриједност имовине по акцији у КМ								
	31.12. 2007.	31.12. 2008.	31.12. 2009.	31.12. 2010.	31.12. 2011.	31.12. 2012.	31.12. 2013.	31.12. 2014.	31.12. 2015.
БЛБП	16,67	5,27	7,26	10,34	9,19	8,35	9,33	9,26	8,36
БЛКП	15,74	6,46	7,02	7,23	7,46	8,07	5,88	5,85	6,28
БРСП	16,08	4,74	6,2	9,87	10,34	8,49	6,88	6,58	5,90
ЕИНП	40,57	11,51	18,38	22,82	24,56	22,90	20,52	18,98	16,49
ЕКВП	17,08	5,69	8,49	11,72	10,39	10,64	10,05	9,59	7,78
ИНВП	0,29	0,1	0,11	0,19	0,17	0,16	0,17	0,16	0,13
ЈХКП	7,15	1,94	2,6	6,25	5,29	4,60	4,41	4,06	3,13
КРИП	26,35	10,25	12,38	16,11	14,22	13,37	11,19	10,11	9,63
ПЛРП	20,68	6,63	12,65	18,12	15,63	14,99	14,48	12,35	10,41
ПРВП	9,69	4,25	4,4	6,22	5,61	5,56	4,42	4,26	3,84
УНИП	-	0,69	0,64	0,65	0,65	0,63	0,61	0,63	0,68
ВБИП	12,71	4,23	6,54	8,82	7,84	6,92	5,41	5,12	4,67
ВИБП	11,04	5,86	7,13	11,13	9,27	8,44	7,25	6,64	6,76
ЗПТП	21,46	9,28	13,03	15,89	16,28	16,75	17,10	17,98	17,84

Извор: www.blberza.com

Графикон 4. Кретање индекса фондова Републике Српске – ФИРС

Извор: www.blberza.com

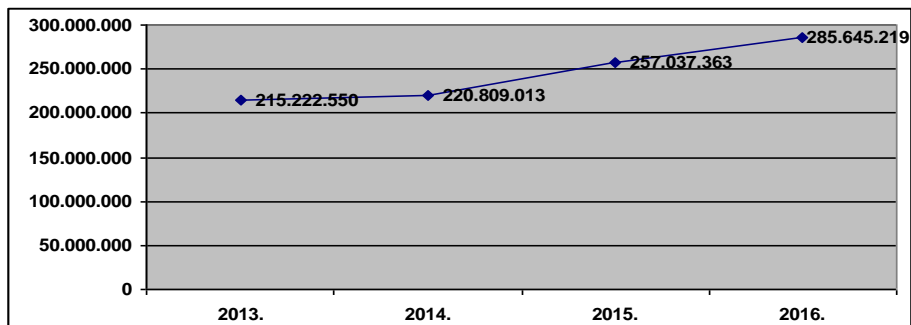
Добро је позната чињеница да је неадекватно управљање фондовима од стране друштава за управљање великим дијелом изазвало пад цијена акција и обима трговања акцијама после 2007. године (графикон 1.) што је ЗИФ-овима нанијело велике губитке. Имајући наведено у виду, друштва за управљање нису пружила адекватне услуге у процесу управљања ЗИФ-овима. С друге стране, законска регулатива је омогућила да друштва за управљање наплаћују накнаду (провизију) и када фондови биљеже смањење имовине. То је повећало износе средстава на рачунима друштава за управљање, док су се средства фондова смањивала. Вриједност пословне активе и пасиве осигуравајућих друштава у Републици Српској, са стањем на дан 31.12.2016. године, износила је 400.427.475 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2015. године већа је за 8,4%. Финансијски пласмани осигуравајућих друштава у Републици Српској су приказани у табели 5.

Табела 5. Финансијски пласмани осигуравајућих друштава РС (у КМ)

Р/Б	О П И С	2013.	2014.	2015.	2016.
1	2	3	4	5	6
1.	Дугорочни финан. пл.	114.093.843	135.801.748	160.130.804	163.956.114
2.	Краткорочни фин. пл.	55.495.302	35.461.184	42.524.349	65.554.135
3.	Инвестиције у некрет.	45.633.405	49.546.081	54.382.210	56.134.970
	УКУПНО	215.222.550	220.809.013	257.037.363	285.645.219

Извор: (Агенција за осигурање РС, Годишњи извјештаји)

Графикон 5. Графички приказ података из табеле 5.

Финансијске пласмане осигуравајућих друштава у Републици Српској у периоду од 2013. до 2016. године карактерише линија узлазног тренда са перманентним годишњим прирастом (табела 5.). Раст дугорочних финансијских пласмана је посебно изражен у 2014. години (19,20%), док је раст краткорочних финансијских пласмана био највиши у 2016. години (54,16%). Финансијски инструменти тачније велики број хартија од вриједности на тржишту капитала

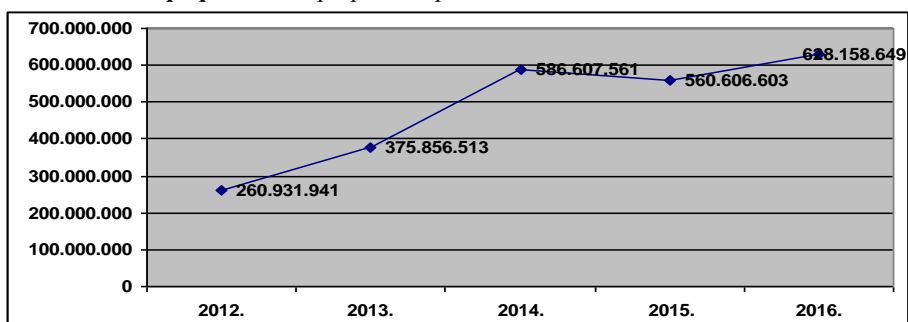
значајно утичу на развој и функционисање финансијског система у оквиру неке националне економије. На тржишту капитала Републике Српске се као емитенти хартија од вриједности могу појавити привредна друштва, банке, осигуравајућа друштва, задруге, удружења са својством правног лица, Република Српске, јединице локалне самоуправе, државне установе са својством правног лица, правно лице које је корисник буџета и Фонд пензијско инвалидског осигурања. Страна правна лица се могу појавити као емитенти хартија од вриједности под условом да је Комисија за хартије од вриједности закључила уговор о сарадњи и контроли тржишта хартија од вриједности са надлежним органима гдје се налази сједиште страног правног лица. Од власничких хартија од вриједности доминирају акције великих компанија, инвестиционих фондова, банака и осигуравајућих друштава. Дужничке хартије од вриједности на тржишту капитала Републике Српске представљају државне обвезнице, корпоративне обвезнице и муниципалне обвезнице.

Табела 6. Промет капитала на Бањалучкој берзи 2012-2016. година

Укупан промет	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Акције:					
Редовни промет	37.475.855	36.183.852	82.054.465	28.795.226	20.946.496
Блок посао	5.695.270	21.242.652	20.532.775	42.275.312	24.834.612
Преузимање	8.432.729	16.048.533	830.490	1.699.654	2.686.602
Аукција за пакет акција	7.762.107	8.533.224	4.455.448	1.285.172	1.590.519
Јавна понуда	5.400.000	11.828.500	6.048.500	10.699.999	4.150
Обвезнице:					
Редован промет	47.801.659	77.884.632	93.192.564	46.983.671	93.693.760
Јавна понуда	36.059.478	-	187.503.000	243.764.265	282.078.971
Трезорски записи					
Редован промет	17.315.384	13.248.300	20.223.994	19.827.320	13.226.705
Јавна понуда	94.989.459	190.886.818	171.766.325	165.275.983	186.098.834
Укупно	260.931.941	375.856.513	586.607.561	560.606.603	628.158.649

Извор: Комисија за ХОВ Републике Српске, Извјештај 2017, стр.22.

Графикон 6. Графички приказ података из табеле 6.

Редован промет акција на Бањалучкој берзи, приказан у табели 6., биљежи нагли пад у појединим годинама, а посебно је изражен у 2015. години (64,9%) и 2016. години (27,3%). Такође је регистрован перманентан пад аукција за пакет акција од 2014. до 2016. године. С друге стране је регистрован перманентан раст редовног промета обвезница, све до 2015. године у којој је дошло до пада ове активности за 50,4%. Након пада јавне понуде обвезница у 2012. години (79,7%), долази до наглог пораста промета у 2014. години и 2015. и 2016. години. Редован промет трезорских записа је приказан линијом узлазно силазног тренда. Највиши раст промета ових финансијских инструмената је забиљежен у 2014. години (52,16%), а највиши пад је забиљежен у 2016. години (33,29%). Посматрајући укупан промет капитала на Бањалучкој берзи, може се констатовати да је исти перманентно растао, осим благог пада у 2015. години (4,43%), а што је видљиво и на графикону број 5. Највиши раст укупног промета капитала је забиљежен у 2014. години од 56% у односу на 2013. годину. Знатно повећање промета капитала је видљиво и у 2016. години у односу на 2015. годину (11,51%).

ЗАКЉУЧАК

У развијеним земљама са тржишном економијом већ је одавно изграђено повјерење у финансијски систем, односно његове елементе што се потврђује континуираним растом и развојем националних економија. Република Српска неефикасним провођењем приватизације изазвала је неповерење код инвеститора у свој финансијски систем. Као посљедица тога, а како је показало и истраживање у раду, јесте недовољна транспарентност елемената финансијског система у развоју националне економије. То се огледа кроз не баш довољно повјерење у званичне информације, државне институције, недовољно развијено финансијско тржиште, оскудност финансијских институција и недовољан број хартија од вриједности на финансијском тржишту. Такав дојам се стиче прегледом званичних података исказаних у раду. Међутим, презентирани подаци о елементима који чине основу финансијског система Републике Српске дају могућност да се у будућности постепено изгради ефикаснији финансијски систем како би јачало и повјерење у њега од стране инвеститора. Само ефикаснији финансијски систем ће омогућити већа улагања финансијских средстава домаћих и иностраних инвеститора у тржишну привреду која је у развоју у Републици Српској. Дакле, непобитна је чињеница да је сигуран и ефикасан финансијски систем темељни елемент економског раста и развоја националне економије.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Агенција за банкарство Републике Српске. (2015-2018). *Годишњи извјештаји*. Бања Лука.
- [2] Агенција за осигурање Републике Српске. (2014-2017). *Годишњи извјештаји*. Бања Лука.

- [3] Вуњак, М. Н., и Ковачевић, Д. Љ. (2009). *Финансијска тржишта и берзе*. Суботица: „Пролетер“ а.д. Бечеј, Економски факултет Суботица, НУБЛ-Независни Универзитет Бања Лука, Чигоја Београд.
- [4] Ерић, Д. (2003). *Финансијска тржишта и инструменти*. Београд: Чигоја штампа.
- [5] Комисија за хартије од вриједности Републике Српске. (2018). *Извјештај о стању на тржишту хартија од вриједности за 2017. годину*. Бања Лука.
- [6] Mishkin, S. F. (2006). *Монетарна економија, банкарство, финансијска тржишта*. Београд: Датастатус.
- [7] Плакаловић, Н. (2004). *Монетарна економија*. Српско Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- [8] Старчевић, В., Радовић, Р., и Суботић, С. (2017). *Берзанско пословање*. Бијељина: Универзитет у Источном Сарајеву Факултет пословне економије Бијељина.
- [9] Старчевић, В., Суботић, С. (2017). *Учешиће хартија од вриједности у развоју тржишта капитала Републике Српске*, Нови Економист-часопис за економску теорију и праксу, број 22., јул-децембар 2017., Факултет пословне економије Бијељина, 40-47.
- [10] Шошкић, Б. Д., Живковић, Р. Б. (2006). *Финансијска тржишта и институције*. Београд: Центар за издавачку делатност Економског факултета у Београду.
- [11] www.blberza.com

SUMMARY

An efficient financial system is the basis for the development of national economies. Only an efficient financial system can fully enable the smooth functioning of the economic and the overall economic system within a national economy. Its efficiency makes it a mechanism for carrying out transfers of funds between different business entities. These are the subjects that have surpluses and shortages of financial resources. Free financial resources are provided through the financial system and its elements. In order to secure the key issue, investors have confidence in the financial system, that is, confidence in its elements (official information, government institutions, financial markets, financial institutions, financial instruments). By building the regulation of the financial system by countries with a developed market economy, there was no lack of confidence in the financial system and its elements. This is reflected in the growth and development of the national economies of these countries. Unlike developed countries, the Republic of Srpska economy has been tracking the losses in the social product and citizens' standard for a long time due to a distorted confidence in the financial system. The described elements on which the financial system of the Republic of Srpska is based are only a good basis for building trust in it. In order to establish it, it is necessary to raise professionalism and focus more on building elements of the financial system in order to increase its efficiency, which is crucial for the growth and development of the national economy.